

Staré, a přece moderně sdělné

Název emise: **EUROPA: Příběhy a mýty**

Den vydání: 6. dubna 2022

Hodnota: E (ke dni vydání 39 Kč); č. 1157

Rozměr známky. Obrazu: 33 x 33 mm

Výtvarný návrh: Renáta Fučíková

Druh tisku: OF; Papír: fl-an-OF

Tisk: Hradištko, sro.

Tiskové formy: známky 8x 6 PL

Náklad: 78 tis. ks (13 tis. PL)

FDC: digitální tisk; Tisk: Hradištko, sro.

Náklad: 2.700

ale může být okamžitě použit k obranné území. Oba stojí na pletenci kořenů svatého stromu tradic. Stojí pod zlatým stromem života. V dnešní době, jež se orientuje na otázku genderové vyrovnanosti a udržitelnosti světa, můžeme výjev s postavami přidržujícími se stromu vnímat jako vysoce aktuální. Akcentujeme jím rovnocenný vztah muže a ženy a také náš vztah k životnímu prostředí.

Slova v titulku se vztahují k nové emisi Europa: Příběhy a mýty. Jejich autorka Renáta Fučíková není pro nás filatelisty neznámou osobou – ve známkové tvorbě působí už od roku 2004. Navrhla řadu emisí, počínaje hudebními klasiky Smetanou, Dvořákem a Janáčkem (Pof. 397-9), přes léčbu pomocí koní a psů (Pof. 473-4), Anežku Českou (Pof. 668) a další, po nejnovější dnešní přírůstek. Jeho téma – příběhy a mýty – je hodně vzdálené současnosti a já se tedy na jeho výběr dívám kriticky. Za to ale vydavatel našich známek, ministerstvo průmyslu a obchodu, nemůže, stejně jako Česká pošta – to rozhodli kdesi v PostEuropu a autorka emise v rámci předepsaného tématu udělala, co mohla. Vybrala si u nás pověst nejznámější, o prapůvodu Přemyslovské dynastie, tedy její zakladatele kněžnu Libuši a oráče Přemysla. Sama o tom říká:

„**Poselství výjevu na známce:** Vycházela jsem ze známé pověsti o prvním českém knížeti a kněžně, kteří založili dynastii Přemyslovců, jež vládla v naší zemi až do začátku 14. století. Opřela jsem se však o příběh z pera legendisty Kristiána, který – pokud můžeme věřit jeho slověům v úvodu legendy – byl vrstevníkem svatého Vojtěcha, patrně jeho blízkým příbuzným, žil tedy na konci 10. století. Legendista Kristián popisuje české kraje jako končinu, již sužoval mor. Hadačka – tedy kněžka – rozhodla, že je zemi třeba najít vládce a určila jakéhosi Přemysla. Jeho si pak vzala za muže a jejich spojení dalo české zemi stabilitu. Z Přemyslova rodu pak pocházel první historicky doložený český panovník, kníže Bořivoj, manžel svatě Ludmily a děd svatého Václava. Nádherný příběh nám nabízí věčně platné poselství: budoucnost jakéhokoli prostoru, národa či instituce je ve spojení a spolupráci mužů a žen. Ženy jsou od pradávky dob empatickými pokračovatelkami a udržovatelkami tradic, muži jsou pak ti, kdo rázným způsobem řeší problémy a nabízejí směr.

Ztvárnění poselství: Pro hlavní výjev na známce jsem zvolila pradávku funkční pozici posvátného stromu, pod nímž stojí ženská a mužská postava. Žena – kněžka – je v bílém rouchu s věnem na hlavě a můžeme její oděv vnímat jako obřadní, ale třeba i svatební. V ruce třímá zlatou ratolest (slavný symbol ze stejnojmenné knihy antropologa Jamese Frazera), kterou z posvátného stromu ulomila, aby ji podala svému partnerovi jako symbol vlády nad zemí. Muž – bojovník – se přidržuje meče, jenž je zatím schován v pochvě,

Barevnost známky se opírá o barvy evropské vlajky: modrá hvězdná obloha a zlatý strom. Oděv ženy i muže pak nabízí původní českou červenobílou symboliku znaku i vlajek.

FDC: Použila jsem motivy z různých dávných artefaktů. Tvar dvoudílné spony je skutečný, reliéfy jsou vyextrahované z jiných předmětů. Poselstvím FDC měla být opět genderová vyváženost a spolupráce obsažená již v dávných evropských mýtech.

Razítko: Dvojitý pletenec připomíná tradiční labyrint, který je na rozdíl od bludiště cestou tam a zpátky. Tvar labyrintu, tedy spirály, se používal už v pravěku a byl hojně užíván na špercích a sponách. V našem případě má symbolizovat výměnu energie mezi gendery, jejich spojení a poznání, že cesta je cíl. Tedy – že společná cesta je společný cíl.“

Tolik tedy sama autorka. Protože o zobrazené dvojici máme všichni ze školy a z povinně Jiráskovy četby dostatek informací – na to, že ani nevíme, jestli ty dvě mytické postavy opravdu existovaly (Kosmova kronika, pramen, z nějž vycházeli pozdější autoři, o tom otevřeně píše: „Ponechávám čtenáři souditi, zda se opravdu staly, či jsou smyšlené...“) – zůstaňme u konstatování, že se známka povedla, je hezká kompozičně i barevně, jenom se trochu obávám, že evropským adresátům, jimž je předurčena svým nominálem, bude její téma poněkud nesrozumitelné.

Zastavme se ale u autorky výtvarného podoby emise – Renáty Fučíkové (1964).

Už jsem zmínil, že na poli známkové tvorby není žádným nováčkem, takže si jistě zasloužil, abychom si o ní pověděli něco víc. Magazín

Czech design o ní s respektem hovoří jako o první dámě české ilustrace, ale ani toto lichotivé označení nevystihuje plně mnohohrstevnost její tvorby. Fučíková je totiž nejen vystudovanou výtvarnicí (na pražské VŠUP) a mezinárodně uznávanou grafičkou, ale i vysokoškolskou pedagožkou v tomto oboru, spisovatelkou (napsala, ilustrovala a vydala dlouhou řadu knih na nejrozličnější témata – od Obrazů ze Starého zákona po Historii Čechů v USA), ilustrátorkou (a to nejen „klasickou“, ale i „komiksovou“), hudebnicí (hrála na dudy, a to ne leckde – v polovině 80. let působila v Divadle Sklep a spolupracovala i s Pražským výběrem nebo skupinou Nerez), divadelnicí (pod vedením slavného režiséra Petra Lébla), navrhuje dekory porcelánu (pro značku Rosenthal) – prostě na co sáhla, to jí šlo, a to na té nejvyšší úrovni. Až se člověk diví, kde na to všechno bere čas a sílu.

Je tedy skvělé, že s tak kvalitní autorkou oddělení známkové tvorby GŘ České pošty dlouhodobě spolupracuje a svěruje jí úkoly, jichž se pak se ctí zhostí. A protože jde mimo jiné i o pedagožku, třeba do naší známkové tvorby časem přivede některé ze svých žáků, a předá tak pomyslnou štafetu představitelům další výtvarnické generace.

FB

